

Valtuustoaloite: Koulujen alkamisaika ja yhteiskuljetukset, Raahen Perussuomalaiset valtuustoryhmä, Vihreiden valtuustoryhmä ja Kristillisdemokraattien valtuustoryhmä

Kaupunginhallitus 20.01.2025 § 21

788/00.01.04/2024

Valmistelija

Vastuurehtori Anne-Maria Tokola

Valtuutettu Meeri Pääkön esittämä Raahen Perussuomalaiset valtuustoryhmän, Vihreiden valtuustoryhmän ja Kristillisdemokraattien valtuustoryhmän valtuustoaloite 28.10.2024:

Esitämme kokeilua siitä, että koulujen alkamisajankohta on aikaisintaan klo 9 Raahen kaikissa ala- ja yläkouluissa.

Esimerkiksi Forssassa on saatu hyviä tuloksia säännöllisistä ja klo 9 jälkeen alkavista aamuista oppilaiden keskittymisen ja jaksamisen osalta koulupäivän aikana. Tyrnävällä on myös hyviä kokemuksia koulukyyditysten yhteisten aamualoitusten osalta, niin oppilaiden näkökannalta, kuin myös kuljetussäästöjen osalta.

Raahessakin tarvitsemme koko ajan lisääntyviä resursseja oppilaiden tukemiseen jaksamisessa opiskeluun, ja koulukyyditettävät oppilaat ovat jaksamisen kannalta eriarvoisessa asemassa, kun opiskelu alkaa jo klo 8. Olemme käyttäneet paljon rahaa lasten ja nuorten haasteiden ratkaisemiseen, mm. levottomaan käytökseen koulussa sekä oppimis- ja keskittymisvaikeuksiin.

Eri tutkimusten mukaan kehossa tapahtuvien muutosten vuoksi unirytmisiirity murrosiässä luonnostaan yhdellä tai kahdella tunnilla eteenpäin.

Syynä tähän arvioidaan olevan melatoniinihormoni.

Sukupuolihormonierityksen vuoksi melatoniinin eritysiänsä siirtyy murrosiässä myöhäisemmäksi. Tästä syystä nuoret valvovat luonnostaan myöhempään kuin lapsena. Nuori tarvitsee kuitenkin 8–10 tuntia unta joka yö. Murrosiän päätyttyä kehon rytmi yleensä palaa ennalleen.

On siten myös tieteellisesti perusteltua kokeilla aamujen myöhäistämisen vaikutusta nuorten hyvinvointiin.

Edellä mainituin seikoin esitämme kokeilua syyslukukaudesta 2025 alkaen myöhemmistä kouluaamujen aloituksesta ja yhteiskuljetuksista koulukyyditettävien oppilaiden osalta.

Vastuurehtori Anne-Maria Tokolan sekä rehtoreiden vastaus 8.1.2025:

Raahen Perussuomalaiset valtuustoryhmä, Vihreiden valtuustoryhmä sekä Kristillisdemokraattien valtuustoryhmä ovat tehneet yhteisen aloitteen koskien koulupäivien alkamisen myöhentämistä sekä yhteiskuljettamista koulukuljettettävien oppilaiden osalta.

Aloitteessa kirjoitetaan, että on tieteellisesti perusteltua kokeilla myöhäistettyjä kouluamuja. Kokeilu ei missään nimessä ole lähtökohtaisesti poissuljettu, mutta ennen kokeilusta päättämistä koulujen aloitusaikojen muuttamisen vaikutusta on tarkasteltava monipuolisesti. Asian moniulotteisuuden vuoksi tätä esitystä on tässä vastauksessa pohdittu eri toimijoiden näkökulmasta ja näin pyritään selvittämään kokonaisuutena niitä tekijöitä, joihin koulupäivien myöhentäminen ja toisaalta esitettyyn yhteiskuljettamiseen siirtyminen vaikuttaisi. Rehtoriryhmän kanssa asiaa on käsitelty yhteisesti rehtorikokouksissa.

Raahessa lukujärjestykset suunnitellaan koulukohtaisesti ja niihin vaikuttavat monet tekijät. Lukujärjestyksen tekeminen on vaativa tehtävä, joka vie aikaa isoimmilla kouluilla useita viikkoja. Tämän vuoksi asia on valmisteltava huolellisesti ja varmistuttava siitä, että kaikki tekijät on huomioitu ennen mahdolliseen kokeiluun ryhtymistä.

1. Käytävissä olevat tilat

Esimerkiksi taito- ja taideaineille sekä laborointitiloja vaativille aineille on kouluissa pääsääntöisesti vain yhdet opetustilat /oppiaine ja jotta jokainen oppilas saa tuntijaossa määritellyn määrän opetusta, kouluilla joudutaan käyttämään näitä tiloja jo nyt klo 8–15 välisenä aikana. Mikäli koulupäivä 5.–6. -luokkalaisilla ja yläkoululaisilla alkaa joka päivä aikaisintaan klo 9, koulupäivä kestää väistämättä joinakin päivinä klo 16 saakka. Tilat eivät mahdollista opetuksen järjestämistä vain 9–15 välisenä aikana.

2. Henkilöstön riittäminen

Osa oppiaineista vaatii erityisosaamista, jota kouluilla on vain osalla opettajista, joissakin oppiaineissa vain yhdellä opettajalla. Alakoulussa esimerkiksi kielten, musiikin, liikunnan ja käsityön tunteja pystyy opettamaan vain pieni osa luokanopettajista ja näiden toteuttamiseksi joudutaan tekemään ns. vaihtotunteja. Kaikilta osin näitä tunteja ei saa mahdutettua lukujärjestyksiin ilman, että käytetään ns. ääritunteja. Alkuopetuksen opettajilla pitää olla tunteja myös muille luokille, koska luokanopettajan opetusvelvollisuus on 24 tuntia ja 1.–2. -luokkalaisen viikkotuntimäärä 1.8.2025 tuntilisäyksen jälkeenkin vain 21. Nämä tunnit tulee olla muulloin, kuin oman luokan oppilaille annettava opetus. Myös mahdollisia ryhmäjakotunteja on sijoitettu aamuun, jotta myöhemmin tulevan ryhmän koulupäivän alkaminen ei puolestaan veny liian myöhään.

3. Jaksojärjestelmässä toimivien Merikadun, Saloisten ja Raahen lukion yhteisten opettajien käyttäminen vaikeutuu merkittävästi, mikäli koulupäivä alkaa peruskoulussa ja lukiossa eri aikoihin. Jos lukiossakin siirrytään myöhäisempään alkamisaikaan, koulupäivä venyy ja kotitehtävien tekeminen siirtyy myöhäiseen iltaan. Tässäkin tarvitaan ns. ääritunteja, jotta kaikki tunnit mahtuvat lukujärjestykseen.

Merikatu - Lukio -yhteistyö ja lukion opiskelijoiden koulupäivien aikataulutusta tulee myös huomioida mahdollisen kokeilun järjestämistä suunniteltaessa. Lukiolla pyritään järjestämään oppitunnit huomioiden kuljetuksessa olevien opiskelijoiden koulumatka ja reittiliikenne, jota he käyttävät. Perusopetuksen työajat vaikuttavat lukion opettajien lukujärjestyksiin ja sitä kautta reittiliikenteen huomioiminen mutkistuu. Mikäli Raahen lukioon kulkeminen vaikeutuu, sillä voi olla vaikutusta Raahen lukion houkuttelevuuteen suhteessa seutukunnan muihin lukioihin.

4. Pienten oppilaiden aamupäivä

Sen jälkeen, kun Raahessa lopetettiin aamupäivätoiminta pienille oppilaille, kouluille on säännöllisesti tullut toiveita, että koulupäivä alkaa klo 8, jotta lasten ei tarvitsisi olla pitkään yksin, kun vanhemmat lähtevät töihin. Myöhempi alkamisaika ei siis ole kaikkien perheiden etu tai toive. Näitä toiveita on pyritty huomioimaan niin, että ryhmäjoilla ohjataan alkamisaikaa aamuryhmiin tai tuntia myöhemmin alkaviin ryhmiin. Mikäli koulupäivä alkaisi kaikilla myöhemmin, osa perheistä tulisi tarvitsemaan aamupäivätoimintaa.

5. Koulukuljetus

Koulukuljetusasiaa on tarkasteltu yhteistyössä joukkoliikennesuunnittelija Anna-Kaisa Vimparin kanssa. Kouluilla, joissa on runsaasti kuljetusoppilaita, koulukuljetusten kohtuullisessa hintatasossa pysyminen vaatii sen, että koulupäivä alkaa porrastettuna ja olemme tähän sitoutuneet kilpailutuksen reittejä laadittaessa. Näin liikennöitsijä pystyy ajamaan reittejä mahdollisimman vähillä automäärillä, mutta useampia kertoja peräkkäin. Mikäli kaikki oppilaat tulevat yhtä aikaa kouluun, joudutaan kalusto- ja kuljettajamääriä lisäämään ja tämä vaikuttaa väistämättä koulukuljetusten hintoihin.

Uuden tieliikennepalvelusäädöksen mukaisesti kuljettaja ostetaan vähintään 4 tunniksi kerralla ja tuolta ajalta palkka on maksettava, vaikka hän ajaa autoa vain tunnin. Tämän vuoksi talousnäkökulmasta järkevintä on kuljettaa oppilaita kouluun mahdollisimman vähillä autoilla klo 8–10 välillä. Mikäli alkamista venytetään yli kymmeneen, koulupäivä venyisi 1.–

4.-luokilla klo 15 ja tätä isommilla jopa klo 16 saakka, siksi klo 10 on yleensä takaraja koulupäivän aloittamiselle.

6. Kouluruokailu

Kouluruokailukokonaisuutta tulisi myös tarkastella osana kokeilun aikaista muutosta. Osa kouluista ruokailee jo klo 10.00 alkaen, että kaikki oppilaat ehtivät syödä ja koululounaan voimin ei jaksaa opiskella iltapäivään, mikäli iltapäivä jatkuu pitkälle lounaan jälkeen. Mikäli päätetään siirtyä myöhäisempään koulupäivän aloitukseen, tulee selvittää ateriapalveluilta, onko koululounasta mahdollista syödä kokonaisuutena myöhemmin tai vaihtoehtoisesti mahdollistettava välipala iltapäivään.

Kouluruokailusuositusten mukaan oppilaille tulee tarjota mahdollisuus maksuttomaan ravitsevaan välipalaan, jos koulupäivä jatkuu yli kolme tuntia koululounaan jälkeen.

7. Harrastukset

Onneksemme moni lapsi Raahessa harrastaa monipuolisesti. Harrastustoiminta käynnistyy Harrastamisen Suomen mallin kerhoissa välittömästi koulupäivän jälkeen ja muidenkin toimijoiden osalta jo viimeistään klo 15. Jos oppilaiden koulupäivä kestää säännöllisesti klo 14–15, 5.–9. -luokkalaisilla joskus jopa klo 16 saakka, harrastuskalenteria on pakko pyörittää iltaa kohti, jolloin iltatoimet ja nukkumaanmeno myöhäistyvät. Lapsella on oltava aikaa ja oikeus myös vapaa-aikaan, leikkiin ja läksyille. Mietimmekin, saisimmeko koulupäivän myöhäistämällä aikaan vain kierteen, jolla siirretään arkirytmää iltapainotteiseksi.

Kokonaisuutena katsoen rehtoriryhmä ei kannata systemaattista koulujen alkamisajan myöhäistämistä klo 9 ja siitä eteenpäin, vaan edelleen pyrimme rakentamaan lukujärjestykset parhaan osaamisemme mukaisesti huomioiden eri ryhmien ja lasten tarpeet. Mikäli se on lukujärjestysteknisesti mahdollista, pyrimme tasaamaan koulupäivien aloitusaikoja ja huomioimaan mahdollisuuden myös myöhäisempiin aamuihin. Huomionarvoista on mielestämme myös se, että lasten olisi hyvä rauhoittua ajoissa iltatoimiin ja varmistaa sitä kautta riittävän pitkä ja levollinen yöuni.

Esittelijä

Kaupunginjohtaja Mikkola-Riekkinen Leena

Päätösesitys

Esitetään kaupunginvaltuustolle:

Annetaan valtuustoaloitteeseen vastuurehtori Anne-Maria Tokolan sekä rehtoreiden valmisteleva vastaus.

Todetaan asia aloitteena loppuun käsitellyksi.

Päätös

Hyväksyi esityksen.